

Bruselis, 2024 11 21
COM(2024) 543 final

2024/0302 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/789, kuriuo Vengrijai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹ (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnio 1 dalį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai leisti bet kuriai valstybei narei taikyti specialias priemones, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM surinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui.

Vengrija raštu (jį Komisija užregistravo 2024 m. birželio 10 d.) paprašė leisti toliau taikyti nuo PVM direktyvos 193 straipsnio nukrypti leidžiančią nuostatą, kiek tai susiję su asmeniu, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, kai tam tikras tiekimo operacijas vykdo apmokestinamieji asmenys, kuriems taikoma likvidavimo ar bet kokia kita procedūra, kuria teisiškai konstatuojamas jų nemokumas. Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2024 m. rugpjūčio 7 d. raštais Komisija pranešė kitoms valstybėms narėms apie Vengrijos prašymą. 2024 m. rugpjūčio 9 d. raštu Komisija pranešė Vengrijai, kad turi visą informaciją, kuri, Komisijos nuomone, yra būtina prašymui įvertinti.

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Remdamasi PVM direktyvos 199 straipsnio 1 dalies g punktu, valstybės narės gali numatyti, kad asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, yra apmokestinamasis asmuo, kuriam tiekiamas nekilnojamasis turtas, kurį skolininkas perleidžia priverstinio pardavimo tvarka (atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas). 2017 m. Vengrija paprašė išplėsti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo taikymą ilgalaikio turto tiekimui ir kitų prekių tiekimui ir paslaugų teikimui, kai jų atviros rinkos kaina tiekimo metu yra didesnė nei 100 000 HUF (maždaug 250 EUR), kai prekes tiekiančiam arba paslaugas teikiančiam apmokestinamajam asmeniui taikoma likvidavimo ar bet kokia kita procedūra, kuria teisiškai konstatuojamas tokio asmens nemokumas. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/789² nukrypti leidžiančią priemonę buvo leista taikyti iki 2021 m. gruodžio 31 d.

2021 m. spalio 5 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2021/1775³ priemonės galiojimo laikotarpis buvo pratęstas iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Ilgalaikis turtas paprastai yra didelės vertės įrankiai, mašinos ir objektai. Be to, Vengrijos teigimu, yra daug nemokių apmokestinamųjų asmenų sudaromų sandorių, viršijančių 100 000 HUF ribą. Dažnai likvidatorius mokėtino PVM nesumoka, nes tos lėšos naudojamos ankstesniems reikalavimams įvykdyti. Tačiau pirkėjas, kuris yra teisę į atskaitą turintis apmokestinamasis asmuo, vis dar gali atskaityti mokėtiną PVM, o tai turi neigiamą poveikį biudžetui. Vengrija taip pat užregistravo sukčiavimo atvejų, kai likviduojamos įmonės išrašė fiktyvias sąskaitas faktūras veikiančioms įmonėms ir taip labai padidino atskaitytiną PVM be garantijos, kad sąskaitas faktūras išrašęs asmuo sumokės mokėtiną PVM.

---

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>.

² 2018 m. gegužės 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/789, kuriuo Vengrijai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio, (OL L 134, 2018 5 31, p. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/789/oj).

³ OL L 360, 2021 10 11, p. 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1775/oj.

Todėl Vengrija teigia, kad, atsižvelgiant į pirmiau minėtu tiekimu ar teikimu užsiimančių apmokestinamųjų asmenų, kurie turi finansinių sunkumų, skaičių, reikia apsaugoti mokesťines pajamas ir biudžeto interesus. Vengrijos teigimu, atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas yra tinkama priemonė šiam tikslui pasiekti. Likviduojamas apmokestinamasis asmuo neprivalėtų mokėti PVM, klientas nebūtų baudžiamas, o valstybės biudžetas neprarastų pajamų.

Remiantis PVM direktyvos 199a straipsniu, visos valstybės narės gali konkrečioms sandoriams, kuriuos vykdant gali pasitaikyti sukčiavimo atvejų, taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą. Tas straipsnis galioja iki 2026 m. gruodžio 31 d. ir Komisija įvertins, ar ilgalaikio turto tiekimas ir kitų prekių tiekimas bei paslaugų teikimas, kai prekes tiekiančiam arba paslaugas teikiančiam apmokestinamajam asmeniui taikoma likvidavimo ar bet kokia kita procedūra, kuria teisiškai konstatuojamas tokio asmens nemokumas, taip pat turėtų būti įtraukti į tiekimą ar teikimą, kuriam taikomas atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas, jei dėl to būtų pateiktas naujas pasiūlymas.

Galiausiai, nors Vengrija paprašė leidimo galiojimą pratęsti iki 2027 m. gruodžio 31 d., nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo laikotarpį siūloma leisti pratęsti iki 2026 m. gruodžio 31 d.

Nukrypti leidžianti nuostata, kuri sudaro sąlygas atskirai valstybei narei taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą, o ne bendrąsias priemones, yra kraštutinė priemonė ir turėtų būti kuo labiau apribota laiko atžvilgiu. Be to, šis laikotarpis turėtų būti pakankamas, kad būtų galima įgyvendinti kitas įprastines priemones, kuriomis siekiama sumažinti valstybės biudžeto nuostolius, visų pirma tuos, kurie susiję su nesąžiningu elgesiu, taip išvengiant pakartotinio šios priemonės pratęsimo.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

PVM direktyvos 395 straipsnis.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Atsižvelgiant į PVM direktyvos nuostatą, kuria ji grindžiama, subsidiarumo principas netaikomas.

• Proporcingumo principas

Šis sprendimas yra susijęs su valstybei narei pačios prašymu suteiktu leidimu ir nėra įpareigojimas.

Atsižvelgiant į ribotą nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo sritį, speciali priemonė yra proporcinga siekiamam tikslui – supaprastinti mokesčių rinkimą ir kovoti su mokesčių slėpimu ar vengimu. Ja neviršijama to, kas būtina šiems tikslams pasiekti.

• Priemonės pasirinkimas

Siūloma priemonė – Tarybos įgyvendinimo sprendimas.

Pagal PVM direktyvos 395 straipsnį nukrypti nuo bendrų PVM taisyklių galima tik tada, kai tai vieningai leidžia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu. Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra tinkamiausia priemonė, nes jis gali būti skirtas atskirai valstybei narei.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis nebuvo. Šis pasiūlymas yra pagrįstas Vengrijos pateiktu prašymu ir skirtas tik šiai konkrečiai valstybei narei.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Įgyvendinimo sprendimo pasiūlymu siekiama apsaugoti mokestines pajamas ir biudžeto interesus tais atvejais, kai įmonės, kurioms taikoma nemokumo procedūra, užsiima ilgalaikio turto tiekimu arba prekių tiekimu ar paslaugų teikimu, kai jų atviros rinkos kaina yra didesnė nei 100 000 HUF. Vengrijos teigimu, šių tipų sandoriams taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą buvo veiksmingai supaprastintas mokesčių surinkimas ir išvengta mokesčių slėpimo ar vengimo.

Remiantis Vengrijos mokesčių administratoriaus 2021–2023 m. duomenimis, susijusių apmokestinamųjų asmenų skaičius 2021 m. (po neatidėliotinių priemonių, nustatytų dėl COVID-19 pandemijos) padidėjo iki 380, 2022 m. sumažėjo iki 335, o 2023 m. – iki 212.

Prekių tiekimas ir paslaugų teikimas, užregistruotas taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą, 2021 m. sudarė 34 mlrd. HUF, o 2022 m. – 31 mlrd. HUF. 2023 m. šis skaičius padidėjo iki 157 mlrd. HUF, iš jų 109 mlrd. HUF buvo susiję su vienu dideliu mokesčių mokėtoju.

Todėl, jeigu būtų taikomas standartinis mokesčio tarifas, 2021 ir 2022 m. mokestinis įsipareigojimas siektų 8,3–9,3 mlrd. HUF, o 2023 m. būtų itin didelis – 42 mlrd. HUF.

Taigi, atsižvelgdamas į tai, kad nėra daug galimybių susigrąžinti PVM iš apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikoma likvidavimo procedūra, Vengrijos mokesčių administratorius apskaičiavo, kad kilnojamajam materialiajam turtui netaikant nukrypti leidžiančios priemonės, kiekvienais metais biudžetas netektų apie 3,6–4 mlrd. HUF (2023 m. – 5,6 mlrd. HUF, jei neįtrauktume rikto, arba 18 mlrd. HUF, jei juos įtrauktume) PVM lėšų.

Todėl nukrypti leidžianti priemonė turi teigiamą poveikį. Atsižvelgiant į šį ribotą poveikį, Vengrija turėtų įgyvendinti kitas įprastines priemones biudžeto nuostoliams mažinti, kuriomis būtų galima pasiekti panašių rezultatų.

Dėl siauros nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo srities ir riboto taikymo laikotarpio jos poveikis bet kuriuo atveju bus ribotas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturės neigiamo poveikio ES biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

Pasiūlyme numatytos laikino galiojimo sąlygos terminas – 2026 m. gruodžio 31 d.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/789, kuriuo Vengrijai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvą 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos¹, ypač į jos 395 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) remiantis Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsniu pridėtinės vertės mokestį (PVM) mokesčių administratoriui paprastai privalo sumokėti apmokestinamas prekes tiekiantis ar apmokestinamas paslaugas teikiantis apmokestinamasis asmuo;
- (2) Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2018/789² Vengrijai buvo leista nustatyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio (toliau – speciali priemonė), kiek tai susiję su asmeniu, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, kai tam tikras tiekimo operacijas vykdo apmokestinamasis asmuo, kuriam taikoma likvidavimo ar bet kokia kita procedūra, kuria teisiškai konstatuojamas jo nemokumas;
- (3) 2021 m. spalio 5 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2021/1775³ pratęstas leidimas specialią priemonę taikyti iki 2024 m. gruodžio 31 d.;
- (4) 2024 m. birželio 10 d. raštu (toliau – prašymas) Vengrija pateikė Komisijai prašymą pratęsti leidimą taikyti specialią priemonę iki 2027 m. gruodžio 31 d. Kartu su prašymu Vengrija pateikė ataskaitą, į kurią įtraukta specialios priemonės peržiūra;
- (5) pagal Direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, Komisija 2024 m. rugpjūčio 7 d. raštais perdavė prašymą kitoms valstybėms narėms. 2024 m. rugpjūčio 9 d. raštu Komisija pranešė Vengrijai, kad turi visą prašymui įvertinti būtina informaciją;
- (6) Vengrija teigia, kad dažnai apmokestinamieji asmenys, kuriems taikoma likvidavimo ar nemokumo procedūra, nesumoka mokesčių administratoriui mokėtino PVM. Tačiau pirkėjas, kuris yra teisę į atskaitą turintis apmokestinamasis asmuo, vis dar gali

¹ OL L 347, 2006 12 11, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj>.

² 2018 m. gegužės 25 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/789, kuriuo Vengrijai leidžiama taikyti specialią priemonę, kuria nukrypstama nuo Direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 193 straipsnio, (OL L 134, 2018 5 31, p. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/789/oj).

³ OL L 360, 2021 10 11, p. 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1775/oj.

atskaiyti mokėtiną PVM, o tai turi neigiamą poveikį valstybės biudžetui. Vengrija taip pat užregistravo sukčiavimo atvejų, kai likviduojamos įmonės išrašė fiktyvias sąskaitas faktūras veikiančioms įmonėms ir taip labai sumažino jų mokėtiną mokesį be garantijos, kad sąskaitas faktūras išrašęs asmuo sumokės mokėtiną PVM;

- (7) remdamosi Direktyvos 2006/112/EB 199 straipsnio 1 dalies g punktu, valstybės narės gali numatyti, kad asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, yra apmokestinamasis asmuo, kuriam tiekiamas nekilnojamas turtas, kurį skolininkas perleidžia priverstinio pardavimo tvarka (toliau – atvirkštinio apmokestinimo mechanizmas). Specialia priemone Vengrijai leidžiama išplėsti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmo taikymą kitam apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikoma nemokumo procedūra, vykdomam tiekimui, būtent ilgalaikio turto tiekimui ir kitų prekių tiekimui ar paslaugų teikimui, kai jų atviros rinkos kaina yra didesnė nei 100 000 HUF;
- (8) remiantis Vengrijos pateikta informacija, šių tipų sandoriams taikant atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą buvo veiksmingai supaprastintas mokesčių surinkimas ir išvengta mokesčių slėpimo ar vengimo. Įgyvendinant priemonę buvo sumažinti valstybės pajamų nuostoliai ir gauta papildomų biudžeto pajamų;
- (9) prašomas galiojimo pratęsimas turėtų būti taikomas ribotą laiką, kad iki specialios priemonės galiojimo pabaigos mokesčių administratoriui būtų suteikta laiko imtis kitų įprastinių priemonių atitinkamai problemai spręsti ir sumažinti valstybės biudžeto nuostolius, visų pirma tuos nuostolius, kurie susiję su sukčiavimu, todėl paskesnis tos priemonės galiojimo laikotarpio pratęsimas yra perteklinis. Nukrypti nuo Direktyvos 2006/112/EB 193 straipsnio leidžiančią nuostatą, pagal kurią galima taikyti atvirkštinio apmokestinimo mechanizmą, leidžiama taikyti tik konkrečiose srityse, kuriose sukčiaujama, ir ji yra kraštutinė priemonė. Be to, Direktyvos 2006/112/EB 199a straipsnis galios iki 2026 m. gruodžio 31 d. Todėl leidimas taikyti specialią priemonę turėtų būti pratęstas tik iki 2026 m. gruodžio 31 d.;
- (10) speciali priemonė neturės neigiamo poveikio Sąjungos nuosaviems ištekliams, gaunamiems iš PVM;
- (11) todėl Įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/789 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Įgyvendinimo sprendimo (ES) 2018/789 2 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Šis sprendimas nustoja galioti 2026 m. gruodžio 31 d.“

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Vengrijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė